

Řada ptáků v zajetí či následkem zranění potravu odmítá přijímat. Takovéto ptáky musíme potom krmit sami. Nehty opatrně otevřeme zobák, potravu vložíme za jazyk do jícnu. Potravu podáváme na dřívku nebo pinzetou, popřípadě lžičkou a po každém soustu vyčkáme až pták potravu spolkne a po chvíli v krmení pokračujeme. Hmyzožravé ptáky krmíme každé dvě hodiny, zrnojedům naplníme volátko třikrát za den a dravce krmíme dvakrát denně. Neopeřené ptáky, holátka, krmíme každou hodinu a aby nenastydla, přikrýváme je vlněným hadříkem nebo vatou a necháme v teple.

Uchopení dospělého ptáka při krmení

U velmi vyčerpaných dravců se osvědčila směs složená z koly, žloutku a škrábaných jater v poměru 1 : 1 : 1. Kolu je však třeba zahřát, aby vyprchaly bublinky a vlažný nápoj podáváme pomocí kapátka nebo injekční stříkačky s hadičkou přímo do volete. Tyto odborné úkony ovšem provádíme až v krajním případě.

V případě transportu použijeme pevnou a dostatečně velkou lepenkovou krabici s malými otvory pro výměnu vzduchu a její dno vycpeme několika vrstvami novin. Krmení na cestu nepřidáváme a do jedné krabice umístíme vždy jen jednoho

ptáka. Odchyt a převoz velkých druhů ptáků, např. labutí, čápů a dravců, nechte na odbornících ze stanic pro hendykepované živočichy.

Pokud naleznete mrtvého okroužkovaného ptáka, zašlete prosím, jeho kroužek s uvedením místa a data nálezů do Kroužkovací stanice Národního muzea v Praze nebo na naši adresu. V případě, že jde o ptáka čerstvě uhynulého, který by se dal použít k muzejním či výukovým účelům, tak jej neprodleně (nebo zmrazeného) odevzdejte v Ornitologické stanici (ORNIS) Muzea Komenského v Přerově, Bezručova ul. 10 .

A pokud byste chtěli našim opeřencům pomoci také v zimě a v době hnízdění, tak na našich internetových stránkách: www.mos-cso.cz najdete další rady a návody na výrobu ptačích budek, krmítek, napajedel, koupadel a na výsadbu živých plotů.

sýkora babka

Vydal
Moravský ornitologický spolek,
středomoravská pobočka České společnosti ornitologické
Č. Drahlovského 3, P. O. BOX 65, 750 65 Přerov 2, www.mos-cso.cz
za finančního příspěvní Statutárního města Přerova.

Text: Jiří Šafránek a archiv MOS
Autoři fotografií: Adolf Goebel a Jiří Šafránek
Autor kreseb: Václav Plšek
Grafická úprava: Václav Plšek
© MOS 2008

Každý může pomoci zraněnému opeřenci

Každý může pomoci zraněnému opeřenci

Mnozí z nás se mohli v přírodě setkat s opuštěným mládětem či zesláblým nebo zraněným ptákem. Jak můžeme takto postiženému jedinci pomoci?

Především, aniž bychom s ptákem jakkoli manipulovali, snažíme se odpozorovat, zda jde o nedospělé mládě, nemocného nebo zraněného ptáka.

rorys obecný

Mlád'ata

Mlád'ata se zpravidla snaží splynout s okolím, nejsou ještě schopna letu, zejména u dravců a sov jsou patrné zbytky prachového peří a často se u nich můžeme setkat s obranným chováním, tj. klapáním zobáku a syčením, případně si mládě lehne na záda a brání se drápy a zobákem. Pokud nalezneme sotva létající mládě, obvykle postačí přemístit je z frekventovaného místa (chodníku, silnice) a posadit na vyšší tlustou větev, aby bylo chráněné před kočkou nebo psem. Rodiče tak mládě snadněji naleznou a sami se o ně již postarají. Většina nalezených mlád'at je opuštěná jen zdánlivě, jejich rodiče jsou v okolí a po našem odchodu se o mládě postarají. Není tedy vhodné je odnášet domů nebo do záchranné stanice, pokud nejsou zraněná nebo velmi zesláblá.

Nemocný nebo zraněný pták

Nemocný pták využívá úkrytů, zpravidla má načepýřené peří, přivřené oči, může špatně létat.

Zraněný pták má na první pohled potíže s chůzí nebo létáním, případně krvácí. V případě, že jde o většího ptáka (labuť, čap, orel, apod.), kteří jsou obranyschopní a mohou člověku způsobit i vážné zranění, je lépe o místě nález informovat nejbližší stanici pro záchranu hendikepovaných živočichů nebo veterinární pracoviště. Jejich seznam s kontakty najdete na našich internetových stránkách: www.mos-cso.cz.

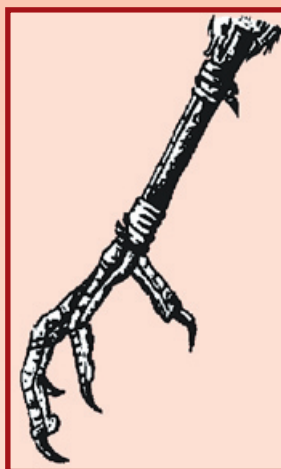
Menší ptáky, kteří potřebují naši pomoc a nejsou schopni nás poranit, nejsnadněji a nejšetrněji chytíme pomocí kusu látky, kterou přes ně hodíme. Při manipulaci s ptákem dbáme na to, abychom mu nevhodným uchopením nezpůsobili další poranění. Nejčastěji se u ptáků vyskytují zlomeniny nohou a křídel či otevřená poranění. Zásady první pomoci jsou podobné jako v humanitním lékařství.

straka obecná

Otevřené rány nejprve opatrně očistíme od mechanických nečistot, desinfikujeme (Septonex, Ajatin, Jodonal), zasypeme práškem na rány a překryjeme gázou.

Zlomenou nohu znehybníme pomocí dlah (jimiž mohou být např. dvě tužky), pevněji stáhneme obvazem, dáváme však pozor, aby nebyl přílišným stažením narušen krevní oběh. Takto ošetřeného ptáka se již dále zbytečně nedotýkáme a neznepokojujeme ho, umístíme ho tak, aby nebyl rušen, nejlépe v dobře větrané místnosti s minimálním osvětlením.

Fixace zlomené nohy

Zlomené křídlo fixujeme k tělu obvazem. Pro omezení pohybu převážeme rovněž zdravé křídlo.

Nález ptáka neprodleně oznámíme a nebo předáme do stanice pro záchranu hendikepovaných živočichů, kde by již měli zajistit vše potřebné. Pokud nám okolnosti neumožní nalezeného ptáka v nejbližší době předat do odborné péče, musíme se o něj na přechodnou dobu dále postarat sami, tzn. zajistit rovněž přiměřenou výživu. Snažíme se však, aby tato doba byla co možná nejkratší.

Fixace zlomeného křídla

Krmení

Hmyzožravé ptáky pokud možno krmíme jejich přirozenou potravou, tj. živými mouchami, drobnými housenkami, moučnými červy, případně tzv. ptačím žírem, tj. směsí rozemletého libového hovězího nebo telecího masa (nejlépe však jater), neslaného tvarohu, natvrdo uvařeného žloutku a nastrouhané mrkve nebo jablka.

Větší ptáky, jako kosy a špačky krmíme tvarohem, houskou rozmočenou v mléce, vločkami a rozdrobenými, neslanými a nesladkými keksy. Dobré je do směsi přidat také jemně nakrájenou zeleninu. Dospělé zrnokojdy, pokud sami přijímají potravu, krmíme podobně jako ptáky v zimě, tedy semeny obilovin, slunečnicí, prosem atd. a doplňujeme mrkví a vařenými vejci.

Dravým ptákům a sovám předkládáme libové odřezky hovězího, drůbežního, králičího masa, myši a podobně, v žádném případě však ne maso vepřové. U dravců a sov dbáme na to, aby potravu dostali i s chlupy nebo peřím.

mlynařík dlouhoocasý